

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava

Stav plnenia Národného akčného plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025 – stav podpory zdravého prostredia v materských školách ako prevencie obezity v školskom roku 2016/2017 v SR

Počas tematickej inšpekcie v **165** materských školách (MŠ) bola venovaná zvýšená pozornosť *stavu podpory zdravého prostredia ako prevencie obezity*. Cieľom bolo zapracovanie tém zdravej výživy a zdravého životného štýlu do školského vzdelávacieho programu (ŠkVP) alebo inej dokumentácie, zabezpečenie a realizácia zdraviu prospešných pohybových a iných aktivít školy. Kontrolovaných bolo 148 štátnych, 9 cirkevných a 8 súkromných MŠ. S vyučovacím jazykom slovenským bolo 153 škôl, s vyučovacím jazykom maďarským 7, s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským 4 školy, s vyučovacím jazykom slovenským a ukrajinským 1 MŠ. Zdrojom informácií boli Informačný dotazník pre riaditeľa MŠ, rozhovor s pedagogickými zamestnancami vrátane vedúcich metodického združenia a **343** hospitovaných učiteľov, zápisnice z rokovania poradných orgánov riaditeľa (PO), fyzická *obhliadka* priestorov školy a ŠkVP. Tiež *denné poriadky* s pevne stanoveným časom činností súvisiacich so životosprávou, ktoré umožňovali rôznorodú, aj zvýšenú, celoročnú pohybovú aktivitu detí prelínajúcu sa s činnosťami s hudobným a výtvarným zameraním (97 %).

Pedagogickí zamestnanci MŠ, okrem 2 škôl¹, boli oboznámení s Národným akčným plánom v prevencii obezity na roky 2015 – 2025 (NAPPO). *Zámery NAPPO* zapracovali do ŠkVP, interného dokumentu, najmä plánu práce, alebo projektu s mesačnou i kratšou frekvenciou plánovania jednotlivých aktivít (95 %). Prioritou boli vhodné/správne návyky zdravého životného štýlu vrátane stravovania a fyzickej aktivity. V 3 školách² kvalitu spracovaných cieľov, aktivít a projektov s prepojením na koncepčné zámery výrazne podporovali nadštandardné materiálne, priestorové a tiež regionálne podmienky. Z nich 2 MŠ rozšírili učebné osnovy (UO) o plávanie a saunovanie. Jedna škola³ mala v UO tematické príbehy zamerané na utváranie povedomia detí o princípoch zdravého životného štýlu. Tri MŠ⁴ vypracovali Program prevencie obezity a podpory zdravia, ktorý dôsledne plnili a pravidelne vyhodnocovali. Dvaja riaditelia⁵ v rozhovore uviedli, že NAPPO vnímali formálne a preto sa nezaoberali prípadnými cieľavedomými postupmi v pedagogickej činnosti učiteľov. V 3 školách⁶ zmienka o cielenom plnení zámerov NAPPO v dokumentoch absentovala.

Kontinuálneho vzdelávania zameraného na prevenciu obezity a zdravý životný štýl sa zúčastňovali a plánovali účasť učiteľia 68 (41 %) kontrolovaných škôl. V rámci interného vzdelávania počas rokovania poradných orgánov riaditeľa venovalo pozornosť problematike

¹ MŠ, Dunajská 248, Hamuliakovo (NAPPO-m sa nezaoberali); MŠ, Čaksová 167, Nižný Klatov (krátkodobé pôsobenie riaditeľa vo funkcii a tým nedostatočné poznanie špecifik a možností školy)

² príklad *vhodnej/dobrej praxe*: SMŠ Gulliver, Poľovnícka 1914, Banská Štiavnica (bazén, sauna, telocvičňa, horolezecká stena, hudobná sieň s možnosťou zväčšenia priestoru na pohybové a spoločenské aktivity); SMŠ Macko Macík, Tajovského 5, Banská Bystrica (telocvičňa, multifunkčné ihrisko); MŠ, Hrable 1, Michalová (horolezecká stena, lanová a lezecká dráha)

³ príklad *vhodnej/dobrej praxe*: MŠ Melánie Nemcovej, Budapeštianska 3, Košice

⁴ príklad *vhodnej/dobrej praxe*: Základná škola (ZŠ) s MŠ, Školská 5, Jacovce; MŠ Ďorocká 4, Nové Zámky; ZŠ s MŠ, Jur nad Hronom 284

⁵ ZŠ s MŠ, Richvald 85; MŠ, Lipníky 9

⁶ MŠ, Dolné Trhovište 204; MŠ s VJM – Magyar Nyelvű Óvoda, Báč 83 – Bacsfa; MŠ, Komenského 1137, Sered'

NAPPO 108 (65 %) a sebvzdelávaníu 136 (82 %) škôl, 1 škola⁷ realizovala ukážky cvičenia príslušným odborníkom.

Riaditelia konštatovali, že školy mali dostatok *telovýchovného náradia* (81 %) a *telovýchovného náčinia* (89 %), však uvítali by ich inovovanie a rozšírenie. Ojedinele boli školy (5)⁸ nadštandardne telovýchovne vybavené. Jedna škola⁹ nedisponovala interiérovým náradím, čo obmedzovalo plnenie výkonových štandardov vzdelávacej oblasti Zdravie a pohyb v zimných mesiacoch. Iná MŠ¹⁰ pravidelne využívala vlastný bazén, saunu a učitelia intenzívne napomáhali otužovaniu sa detí. V niektorých MŠ boli *triedy* rozlohovo menšie a realizácia pohybových aktivít bola obmedzená. Zriadenú *telocvičňu* malo 42 (25 %) MŠ a telocvičňu inej školy využívalo 45 (27 %) MŠ. *Školské areály* boli adekvátne prispôsobené na rozvíjanie pohybových spôsobilostí (89 %) a uplatnenie hrových záujmov detí¹¹.

Pedagogickí zamestnanci pri plnení zámerov NAPPO *spolupracovali* (83 %)¹² so zriaďovateľmi, s občianskymi združeniami (OZ), s odbornými garantmi zabezpečených preventívnych programov (46 %)¹³ a pod. Taktiež kooperovali so zákonnými zástupcami detí, so zamestnancami školských kuchýň a jedální na zostavovaní jedálnych lístkov¹⁴ vrátane eliminovania konzumácie cukru a na dodržiavaní časovej dĺžky troch hodín medzi jednotlivými stolovaniami. Vytvárali deťom v celku optimálne podmienky

⁷ MŠ, Severná 2200, Sabinov

⁸ *příklad vhodnej/dobrej praxe*: MŠ, Budapeštianska 1, Košice; MŠ, Moravany 319; MŠ, Turgenevova 7, Košice (trenažéry, rotopedy, steppery, bežecké pásy, stacionárne bicykle, detský chodiaci trenažér, posilňovač paží a stehien Lifefit body trimmer, veslovačí trenažér, Bench lavica a iné); ZŠ s MŠ, Školská 5, Jacovce (vybavenie fit strojmi pre každé dieťa a cvičenie na nich niekoľkokrát za deň malo pozitívny dopad na posilňovanie fyzickej kondície a koordinácie detí); ZŠ s MŠ, Svinná 131 (minifitnes, bežecké pásy)

⁹ MŠ sv. Filipa Neriho, Zlatohorská 18, Bratislava

¹⁰ *příklad vhodnej/dobrej praxe*: SMŠ, Mlynské nivy 44/C, Bratislava

¹¹ spevnené a trávnaté plochy, dopravné, futbalové alebo multifunkčné ihriská, atrakcie na pohybové a hrové využitie deťmi, bazény, sprchy a pod.

¹² *příklad vhodnej/dobrej praxe*: MŠ, M. Marečka 20, Bratislava; MŠ, Družstevná 506, Strážske (komisia pre stravovanie zložená zo zákonných zástupcov pravidelne kontrolovala stravu detí, spolupracovala pri tvorbe jedálneho lístka, dávala návrhy na zmeny v stravovaní detí); MŠ, Slniečné jazerá 2764, Senec (OZ pri MŠ zabezpečené zvýšené dodávky BIO ovocia, špaldy od firmy Biomila a syra zo syrárne Bel); MŠ, Kyjevská 2020, Rožňava (vytvorenie kuchárskej knihy Jablkové dobroty, otvorená hodina Vankúšiková rozprávka o jabĺčku); MŠ, Kecerovce 31 (učitelia varili so zákonnými zástupcami z marginalizovaných rómskych komún a presadzovali zásady zdravého stravovania detí, ktoré im v rodinnom prostredí neboli zabezpečené vzhľadom na získané informácie z dotazníka zadaného školou zákonným zástupcom); MŠ, Škultétyho 1031, Trebišov (pravidelné zapájanie zákonných zástupcov do športových podujatí, napr. cvičenie s deťmi, cyklotúry, Svetový deň chôdze, Jamping, športový deň na dopravnom ihrisku); MŠ, Severná 2200, Sabinov (každoročné realizovanie besedy zdravotnej asistentky s deťmi rómskej komunity spojenej s ochutnávkou vhodných/zdravých potravín); ZŠ s MŠ Štefana Ďurovčíka, Palín 104 (workshopy pre zákonných zástupcov – spoločné varenie zdravých jedál, zapojenie do projektu Zdravie na tanieri 2016 a do medzinárodného projektu Kvapka)

¹³ OZ Život a zdravie (Filipove dobrodružstvá); Daphné – ekovýchovné programy (Rozprávková mokraď, Dávny svet ukrytý v kameňoch, Príbeh strýka Ignáca); Červený kríž (Dorotka a jej priatelia, Evička nám ochorela); Regionálny úrad verejného zdravotníctva (Zdravé zúbky); CFT ACADAMY (Kids In Motion – Deti v pohybe); Liga pre duševné zdravie (Zdravie nadovšetko); Sieť organizácií Špirála (Zelená škola); Ministerstvo vnútra SR (Ochranárík); Volkswagen (Život živej planéty); TV JOJ (Nová záhrada – ekozáhrada); Katolícka univerzita Ružomberok (program BUBO); Jesseniova lekárska fakulta Martin (Nemocnica u medvedíka); DM Drogeria Markt (Veselé zúbky); Liga pohybovej zdatnosti (súťaž o pohár primátora mesta Michalovce); *příklad vhodnej/dobrej praxe*: MŠ, Budapeštianska 1, Košice (spolupráca s Fondom zdravia n. o. Košice a s miestnou časťou Ťahanovce: projekt Moje telo – môj hrad); MŠ, Kyjevská 2020, Rožňava (získala ocenenie Slovenského olympijského výboru ako najlepšia MŠ na Slovensku v súvislosti s realizáciou športových aktivít pre deti, intenzívne kooperovala so Slovenskou basketbalovou asociáciou, Slovenským olympijským výborom a s OZ Zdravý chrbátik)

¹⁴ názvy jedál navrhnuté deťmi; zvýšená ponuka ovocia, zeleniny, mlieka, mliečnych výrobkov; zaraďovanie špaldy, celozrnných produktov do stravej jednotky

pre nadobúdanie/získanie vhodných/správnych *stravovacích návykov* (97 %) a spoločenského bontónu pri stolovaní. V škole¹⁵ s poldennou prevádzkou deti rómskej komunity namiesto teplého obeda dostávali balíčky so suchou stravou.

Učítelia dbali na denné realizovanie ranného cvičenia a vzdelávacích aktivít z oblasti štátneho kurikula Zdravie a pohyb. Napomáhali *špecifickým pohybovým spôsobilostiam* detí sezónnymi činnosťami, napr. bicyklovanie (60 %), kolobežkovanie (40 %), sánkovanie (39 %), turistika (38 %) a hry na snehu a v piesku, hipoterapia, športové olympiády (19 %). Využívali *interiér* (83 %) a *exteriér*¹⁶ školy (89 %), obecné (75 %) a klubové (47 %) športoviská, vzhľadom na lokálne podmienky MŠ okolité *prírodné prostredie* (95 %) na školské a mimoškolské aktivity.

Školy, najmä mestské, zabezpečovali *predplavecký výcvik* (50 %)¹⁷, kurz korčuľovania alebo lyžovania (13 %), saunovanie (11 %) a organizovali *krúžkovú činnosť* súvisiacu s NAPPO (41 %). Jedna škola¹⁸ realizovala krúžok bezprostredne po obedňajšom stolovaní v čase odpočinku, čím boli obmedzené psychohygienické a individuálne potreby detí vrátane práva na odpočinok. Ďalšia škola¹⁹ nevenovala náležitú pozornosť príslušnej dokumentácii krúžkovej činnosti.

Vzdelávaciu aktivitu s telovýchovným zameraním realizovalo 128 (78 %) škôl 4-krát v mesiaci, 11 škôl 2-krát v mesiaci, 7 MŠ 3-krát v mesiaci a 3 školy 1-krát v mesiaci. Frekvenciu vzdelávacej aktivity s telovýchovným zameraním určovali učítelia 15 MŠ situácie aj vzhľadom na psychickú a fyzickú záťaž detí. *Pobyt vonku* realizovalo 2-krát denne 74 (45 %) a 1-krát denne 97 (59 %) škôl. Riaditelia 43 (26 %) MŠ konštatovali, že realizovanie pobytu vonku bolo závislé od priaznivých poveternostných podmienok a zabezpečených školských i mimoškolských aktivít. Najčastejšie prezentovali, že pobyt vonku trval 1,5 až 2, ojedinele až 3 hodiny v letných mesiacoch, 1 hodinu až 1,5 hodiny v zimných mesiacoch. Vyskytli sa školy, ktoré v jarnom až jesennom období pravidelne realizovali výchovno-vzdelávaciu činnosť vonku, okrem času letného kulminovania slnečného žiarenia (11:00 – 15:00), s dôsledným zabezpečením prístupu detí k nápojom.

Školskú jedáleň malo 122 (74 %) a výdajnú školskú jedáleň 80 (50 %) MŠ. Dve výdajné školské jedálne neboli zaradené do siete škôl a školských zariadení²⁰. V 59 (36 %) školách zabezpečili deťom vzhľadom na ich zdravotný stav špeciálnu *diétnu stravu*. V 4 školách²¹ so súhlasom regionálneho úradu verejného zdravotníctva (RÚVZ) zabezpečovali stravu deťom s diabetes, s alergiou a s potravinovou intoleranciou zákonní zástupcovia. V 1 MŠ²² k napĺňaniu zámerov NAPPO prispela školská jedáleň, ktorá ponúkala bezmäsitú stravu 1 týždeň v mesiaci a k všetkým jedlám čerstvé ovocie a zeleninu. Škola v Banskej Bystrici²³ zabezpečovala prípravu bezlepkovej diéty aj pre ostatné MŠ v meste. Štyri školy²⁴ dovážali stravu deťom z miestnej ZŠ alebo zo ZŠ v susednej obci.

¹⁵ MŠ, Severná 2200, Sabinov

¹⁶ MŠ, Hodejov 140 (exteriér neposkytoval možnosti pre spontánne a riadené pohybové a hrové činnosti); ZŠ s MŠ, Staničná 324, Liesek (novovytváraný areál z prostriedkov obce); ZŠ s MŠ, Horné Rakovce 28, Turčianske Teplice (inovovaná školská záhrada)

¹⁷ všetky kontrolované MŠ (14) Bratislavského kraja; v Banskobystrickom kraji 18 z 19 škôl; v Košickom kraji 7 z 18 MŠ; v Nitrianskom kraji 12 z 29 škôl; v Prešovskom kraji 15 z 25 MŠ; v Trenčianskom kraji 11 z 21 škôl; v Trnavskom kraji 7 z 15 MŠ; v Žilinskom kraji v 8 zo 17 škôl

¹⁸ ZŠ Sama Tomášika s MŠ, Lubeník 102

¹⁹ MŠ, Kriváň 597

²⁰ MŠ s VJM – Magyar Nyelvű Óvoda, Bács 83 – Bacsfa; MŠ s VJM – Óvoda, Trnávka 110 – Csallókőztárnok

²¹ MŠ, Škultétyho 1031/36, Trebišov; MŠ, Slanské Nové Mesto; MŠ, Čaková 167, Nižný Klatov; ZŠ s MŠ, Horné Rakovce 28, Turčianske Teplice

²² ZŠ s MŠ, Školská 5, Jacovce

²³ príklad vhodnej/dobrej praxe: MŠ Cesta k nemocnici 1, Banská Bystrica

²⁴ MŠ, Slanské Nové Mesto 174; MŠ, Budkovce 119; ZŠ s MŠ Žbince 34; MŠ, Kecerovce 31

Deti mali voľný prístup k *pitiu* v triedach 162 (98 %) MŠ. Ponúkaná im bola čistá voda (95 %) i filtrovaná voda²⁵, nesladené čaje (55 %), ovocné a zeleninové šťavy (15 %) ale aj sladené nápoje (6 %). Jedna škola²⁶ nezabezpečila prístup detí k pitiu počas pobytu vonku a v ďalšej škole²⁷ boli nápoje len súčasťou stolovania (desiata, obed, olovrant).

Školy boli zapojené do *tematických týždňov, kampaní a programov, projektov* (95 %) vyhlásených Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR podporovaných niektorými slovenskými mliekárňami, poľnohospodárkou a potravinovou komorou a pod. Materské školy *propagovali*, aj školským časopisom²⁸, a *realizovali aktivity* súvisiace s ekológiou, s psychickým a fyzickým zdravím²⁹. Informačné materiály³⁰ získavali, napr. od pediatrov, lekárov špecialistov, telovýchovných organizácií, občianskych združení, RUVZ.

Tabuľka č. 1 *Podpora výchovno-vzdelávacej a osvetovej činnosti v materských školách*

<i>Programy</i>	Počet MŠ	%	<i>Kampane</i>	Počet MŠ	%
Školské mlieko	119	72	Odstrán obezitu	36	22
Školské ovocie	136	82	Iné	8	5
Iné	14	8	<i>Tematické týždne</i>		
<i>Projekty</i>			Svetový deň výživy	120	73
Hovorme o jedle	26	16	Svetový deň zdravia	123	75
Zdravie a bezpečnosť v školách	46	28	Svetový deň mlieka	124	75
Iné	32	19	Iné	45	28

Učiteľia primerane oboznamovali deti so zámermi a s očakávaniami činností (76 %), ktoré súviseli s NAPPO. Rôznorodo podporovali pozitívny vzťah detí k zdravému životnému štýlu, čím prispievali aj k prevencii ich chorobnosti. Prezentovali a vysvetľovali deťom význam pravidelného pohybu a starostlivosti o svoje zdravie a zdravie iných (najbližších, kamarátov). Rešpektovali individuálne tempo detí (69 %) a diferencovali činnosti vzhľadom na fyzickú a psychickú náročnosť (58 %). Účinne deťom napomáhali k nadobúdaniu a uplatneniu vhodných/správnych hygienických, sebaobslužných a stolovacích návykov (93 %). Tiež k dodržiavaniu základných pravidiel bezpečnosti a ochrany zdravia, spoločenského bontónu a slušného správania sa (90 %). Vhodným telovýchovným prostredím s adekvátnym náčiním, náradím i výstrojom (81 %) prispeli učiteľia k iniciovaniu záujmu detí o pohybové aktivity. V triede s VJM³¹ učiteľ primerane integrovane prepájal pokyny a telovýchovnú terminológiu vo vyučovacom a v štátnom jazyku. Učiteľia podporovali rozvoj základných lokomočných pohybov (81 %) a ich správnym vykonaním boli príkladom deťom. Dbali

²⁵ SMŠ, P. Mudroňa 32, Martin

²⁶ MŠ, Hodejov 140

²⁷ MŠ, Kružlová 101

²⁸ MŠ, Košické Oľšany 1333 (Oľšanko)

²⁹ Svetový deň potravín; Svetový deň športu; Svetový deň bez tabaku; Svetový deň rodiny; Európsky týždeň športu; Európsky týždeň boja proti drogám; Deň Zeme; Deň vody; Deň jablka; Deň bez áut; Deň bez mobilu; Deň komplimentov; Deň úsmevu; Deň hygieny rúk; Deň priateľstva; Bezpečná škôlka; Dentálne dni; Ekostopa; Kamarát v meste; Ja a moje múdre telo; Dary našej prírody; Škôlkari na banskobystrickej bežeckej 24 – hodinovke; Zázračný farebný svet; Deti v pohybe; Tajomstvo stromu; Dúha; V krajine tónov a tanca; So slniečkom sme múdri, hraví a zdraví; Chráň si svoje zdravie; Chceme dýchať čerstvý vzduch; Chránime si našu Zem; Malý dopraváčik; Cez cestu si pozor daj; Bezpečne na cestách; Naučme piť deti čistú vodu; Poklady ovocnej a zeleninovej riše; Dokonalá stavebnica ľudského tela; Kvapka cestovateľka; Človek – súčasť prírody; Zippiho kamaráti; Zitka – Obezitka na ceste okolo sveta; Cyklistický pelotón Okolo Tatier 2017; Zdravé oči; Neznečisťuj vodu; Neničme si našu Zem; Som zdravý ako buk; Separujeme odpad; Jedlá zmena; Kamarátka Fit lopta; Zdravý košík dobrôt; Ľudské telo; Zdravie nadovšetko; Zimné športy; Bezpečnosť doma a v MŠ; Bezpečnosť na ceste; Challenge Day; Baby basket; Malí športovci; Detská atletika; Zdravé zúbky; Filip v krajine zdravia; Soľná jaskyňa; Zábavný Fun park

³⁰ letáky, plagáty, metodické príručky a pod.

³¹ príklad *vhodnej/dobrej praxe*: MŠ s VJM – Óvoda, Štúra 1, Fil'akovo

na vetranie priestorov, uvoľnenie odevu detí pri cvičení a aj na cvičenie na boso. Učitelia rôznorodými pohybovými aktivitami vrátane sezónnych činností (90 %) podporovali rozvoj aj špecifických motorických spôsobilostí detí. Poskytovali deťom príležitosti na prezentovanie sa, vyjadrenie názorov (77 %), hodnotenie a sebahodnotenie (58 %).

Deti dodržiavali bezpečnostné a spoločenské pravidlá (96 %). Zvládali bezproblémovo sebaobslužné činnosti (98 %). Vzájomne spolupracovali a pomáhali si (87 %), nápomocné boli pri príprave učebného prostredia. Chápali význam a vedeli prezentovať poznatky súvisiace so zdravím človeka, jeho podporou pravidelným pohybom a vhodne vyváženou stravou (84 %), vyjadrovali svoje názory a postoje (83 %), hodnotenia (59 %). Deti v rôznorodých činnostiach primerane a technicky správne preukázali pohybové schopnosti a zručnosti (92 %) vrátane pravo-ľavej orientácie v priestore. Reagovali na pokyny, zvukové a vizuálne signály, telovýchovnú terminológiu. Aktívne sa zapájali do činností, prejavovali radosť z pohybu, pozitívne vnímali pravidelné cvičenie. Zvládali vychádzku do blízkeho okolia v každom ročnom období aj za menej priaznivého počasia, čo bolo prospešné pre posilňovanie ich imunity. Prekonávali prírodné alebo umelo vytvorené prekážky. V pohybových činnostiach boli deti súdržné ale aj súťaživé, vzájomne sa povzbudzovali a radili si.

Deti rómskej komunity³² nedostatočne zvládali činnosti súvisiace so sebaobsluhou. Ovplyvňovanie zmien ich stravovacích návykov bolo učiteľmi málo cielené a tým aj menej účinné. V komunikácii učiteľov s deťmi prevládali negativizmy vrátane upozornení, čo ovplyvňovalo záujem a spoluprácu detí. V 5 MŠ³³ učitelia nevenovali adekvátnu pozornosť systematickému rozvíjaniu pohybových spôsobilostí detí. Príčinami boli neprimerane zvolené učebné stratégie a metódy, ignorovanie odporúčaných metodických postupov a tiež nevhodné priestory na cvičenie.

Záver

Pedagogickí zamestnanci zapracovali zámery NAPPO do školského kurikula alebo do niektorej dokumentácie či projektu (95 %) a priebežne, v rôznej frekvencii, ich rôznorodými vzdelávacími a preventívnymi aktivitami plnili (85 %). Zamerali sa na zdravý životný štýl vrátane vhodných stravovacích návykov, pravidelnej pohybovej aktivity a ochrany životného prostredia. Skúsenosti pre napĺňanie zámerov NAPPO získavali kontinuálnym (41 %) i interným (65 %) vzdelávaním, seba vzdelávaním sa (82 %). Spolupracovali (83 %) so zriaďovateľmi, s občianskymi združeniami, so zdravotníckymi zamestnancami, s odbornými garantmi zabezpečených preventívnych programov (46 %) a so zákonnými zástupcami detí. Dennými poriadkami s pevne stanoveným časom činností súvisiacich so životosprávou umožňovali rôznorodú, aj zvýšenú, celoročnú pohybovú aktivitu detí (97 %).

Riaditelia konštatovali, že školy mali dostatok telovýchovného náradia a náčinia (85 %), že zabezpečovali predplavecký výcvik (50 %) a organizovali krúžkovú činnosť súvisiacu s NAPPO (41 %) a že sa aktívne zapájali do rôznych tematických týždňov, kampaní, programov a projektov (95 %). Najaktívnejšie boli MŠ v programe Školské ovocie (82 %) a v tematickom týždni Svetový deň zdravia a Svetový deň mlieka (75 %).

Materské školy mali školskú (74 %) alebo výdajnú školskú jedáleň (50 %). Niektoré zabezpečili deťom diétnu stravu vzhľadom na ich zdravotný stav (36 %). Učitelia kooperovali so zamestnancami jedální na zostavovaní jedálnych lístkov aj s názvami jedál navrhnutými deťmi, na vytváraní optimálnych podmienok deťom pre nadobúdanie/získanie

³² MŠ, Kružlová 101

³³ MŠ Braväcovo 195; MŠ Kružno 25; MŠ, Hodejov 140; SMŠ Macko Macík, Tajovského 5, Banská Bystrica; ZŠ s MŠ Milana Kolibara 369, Detvianska Huta

vhodných/správnych stravovacích návykov a spoločenského bontónu pri stolovaní (97 %) a na zabezpečovaní voľného prístupu detí k pitiu (98 %) čistej vody (98 %).

Učitelia využívali na školské a mimoškolské aktivity interiér a exteriér školy (89 %), rôzne športoviská (61 %) a okolité prírodné prostredie (95 %). Realizovali denne ranné cvičenie a týždenne vzdelávaciu aktivitu s telovýchovným zameraním (78 %) a napomáhali špecifickým motorickým spôsobilostiam detí aj sezónnymi činnosťami (90 %). Pobyt vonku uskutočňovali 1-krát (59 %) i 2-krát denne (45 %). Oboznamovali deti s významom zdravého životného štýlu a ochrany životného prostredia, čím ich podporovali v starostlivosti o svoje zdravie, zdravie iných a v citlivom, zodpovednom prístupe k svojmu okoliu a životnému priestoru (80 %). Rôznorodými aktivitami prispievali aj k prevencii chorobnosti detí a tým posilňovaniu ich imunity.

Deti vzhľadom na rozvojovú, výkonovú úroveň a momentálne dispozície vedeli adekvátne preukázať sebaobslužné návyky vrátane hygieny a stolovania (98 %). Ojedinele, najmä mladšie deti, vyžadovali pomoc pri obliekaní a obúvaní. Spolupracovali, pomáhali a radili si (87 %). Vedeli prezentovať skúsenosti týkajúce sa zdravia človeka a ochrany životného prostredia (84 %). Vyjadrovali svoje názory, postoje, presvedčenia (83 %) a hodnotenia (59 %). Dodržiavali bezpečnostné a spoločenské pravidlá (96 %). Pri pohybových aktivitách boli súťaživé a konali fair play, adekvátne uplatnili pohybové spôsobilosti (92 %).

Odporúčania a podnety

Riaditeľom

- inovovať v spolupráci so zriaďovateľom materiálno-technické vybavenie materských škôl a podporovať vzdelávanie sa učiteľov aj s dôrazom na plnenie zámerov NAPPO

Zriaďovateľom

- napomáhať k napĺňaniu zámerov NAPPO aktualizovaním materiálno-technického vybavenia materských škôl a podporovaním vzdelávania sa pedagogických zamestnancov

Metodicko-pedagogickému centru

- rozšíriť ponuku kontinuálneho vzdelávania o program zameraný na plnenie zámerov NAPPO